

404 Sivistyksen hallinto
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Sivistystoimen hallinto huolehtii sivistyksen toimialan arjen prosessien sujuvuudesta ja yksiköiden toiminnan tuesta. Sivistysosaston hallinto ohjaa osaston yhteistoimintoja, järjestää ja toimeenpanee kilpailutuksia sekä kehittää toiminnan suunnittelua, seurantaa ja arviointia. Sivistystoimen hallinto koordinoi hyvinvointityötä kunnassa. Sivistystoimen kaikkien yksiköiden toimintaa määrittää lainsäädäntö hyvin selkein, velvoittavin normein. Yksiköt suunnittelevat ja toteuttavat arjen toiminnot näiden normien pohjalta. Ohjaavien normien rinnalle jokainen yksikkö määrittää talousarviokaudelle yksikkönsä kannalta olennaisia tavoitteita. Tavoitteet sidotaan kuntastrategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan.
Vastuuhenkilö Sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Tehtävä Sivistyspalvelujen laadukas ja vaikuttava järjestäminen
Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden) 1. Tuki toimialan kehittämisprosesseille, erityisesti UKK3.0 ja varhaiskasvatuksen arjen sujuvuus (strategiasta elinvoima ja hyvinvointi, viestintä ja vuorovaikutus; hyvinvointisuunnitelmasta kaikki tavoitealueet) 2. Laajan hyvinvointikertomuksen pohjalta hyvinvointitavoitteiden kirkastaminen seuraavaan hyvinvointisuunnitelmaan ja uuteen kuntastrategiaan (strategiasta elinvoima ja hyvinvointi; hyvinvointisuunnitelmasta kaikki tavoitealueet) 3. työryhmätyöskentelyn tehostaminen
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle - henkilöstön vaihtuvuus - yhteisen ymmärryksen heikkous olennaisista kehittämistavoitteista - resurssien niukkuus
Tunnusluvut ja mittarit - UKK3.0-hankkeen eteneminen ja jatkorahoituksen varmistuminen: UKK3.0:ssa henkilöstökoulutuksien määrä, tuotettujen sisältökokonaisuuksien määrä, rahoituspäätös; varhaiskasvatuksessa poissaolojen määrän kääntyminen laskuun - hyvinvointikertomuksessa kirkastettujen tavoitteiden kulkeutuminen seuraavaan strategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan - työryhmien määrä, työryhmien päällekkäisen työn väheneminen

Toiminnan painopistealueet 2025

- perusopetuksen kehittämishanke UKK3.0
- varhaiskasvatuksen arjen sujuvuuden vahvistaminen

Tavoitteiden toteutuminen 2025

- UKK3.0-hanke perusopetuksessa on edennyt koko koulua koskeneella ilmastoteemaisella pilotoinnilla marraskuussa 2025.
- Varhaiskasvatuksessa on jatkettu työyhteisön toimintakulttuurin kehittämistä ja avauksena ollaan mukana Jyväskylän yliopiston JOTPA-hankkeessa; poissaoloissa alkuvuodesta jälleen nousua
- Hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle hyväksyttiin 16.12.2025.
- Työryhmärakenteen kehittäminen pysähtyi kunnanhallituksen päätöksellä §187 / 2025.

Joulukuu 2025

	Talousarvio 2025	TA muutos 2025	TA + TA muutos	Toteuma 01-12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%	Tilinpäätös 2024	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Muut toimintatuotot	500	0	500	465	35	93 %	456	465
TOIMINTATUOTOT	500	0	500	465	35	93 %	456	465
Henkilöstökulut	-98 702	0	-98 702	-90 542	-8 159	92 %	-94 370	-90 542
Palvelujen ostot	-4 030	0	-4 030	-4 236	206	105 %	-5 603	-4 236
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-750	0	-750	-380	-370	51 %	-163	-380
Muut toimintakulut	-2 182	0	-2 182	-2 606	424	119 %	-1 620	-2 606
TOIMINTAKULUT	-105 664	0	-105 664	-97 764	-7 900	93 %	-101 756	-97 764
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-105 164	0	-105 164	-97 299	-7 865	93 %	-101 299	-97 299
VUOSIKATE	-105 164	0	-105 164	-97 299	-7 865	93 %	-101 299	-97 299
TILIKAUDEN TULOS	-105 164	0	-105 164	-97 299	-7 865	93 %	-101 299	-97 299
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-105 164	0	-105 164	-97 299	-7 865	93 %	-101 299	-97 299

Kootut selitykset toteutumattomille tavoitteille:

Kunnanhallitus pysäytti työryhmärakenteen kehittämisen.

Kootut selitykset euroille

- Henkilöstökulut:
 - o sivistysjohtajan työaika on jyvittynyt perusopetuksen hankkeille
 - o sivistysjohtajan lomarahat vaihdettiin vapaiksi
- Palvelujen ostot:
 - o Matkakuluissa ylitys päivänpolttavista seminaareista
 - o Posti- ja telepalveluissa ylitystä, jota ei osattu ennakoida budjontivaiheessa
 - o Kokouskulupalveluissa ylitys: lautakunnan kokoustarjoilut
- Aineet, tarvikkeet, tavarat
 - o Säästeliäästi on eletty
- Kokonaisuutena säästöä tuli reilut 8000 €

410 Perusopetus
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Perusopetus tarjoaa kaikille lapsille tiedolliset ja taidolliset välineet elämässä pärjäämiseen. Arvomme sinnikkyys, kunnioitus ja vastuuntunto ohjaavat toimintaamme. Opetus- ja kasvatustyötä teemme yhteistyössä oppilaiden, vanhempien, henkilökunnan ja muiden sidosryhmien kanssa. Tavoitteenamme on omat vahvuutensa tunteva, rohkeaksi toimijaksi kasvava oppilas, joka saa tarvittavat valmiudet elämään ja jatko-opintoja varten.
Vastuuhenkilö Perusopetuksen rehtori
Tehtävä Perusopetus antaa pohjan laajan yleissivistyksen muodostamiseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen. Perusopetuksen antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Opetus edistää osallisuutta ja kestävä elämäntapaa sekä kasvua demokraattisen yhteiskunnan jäsenyyteen. Se edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Lähde: <i>Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014</i>
Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden) 1. Toiminnallisesti kestävä ja taloudellisen perusopetuksen luominen. 2. Henkilöstön sitouttaminen ja jaksamisen tukeminen. 3. Oppilaiden osallisuuden, kouluun sitoutumisen ja hyvinvoinnin tukeminen.
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle 1. Muutokset toimintaympäristössä, kuten kouluverkossa ja lainsäädännössä. 2. Haastava työ, muutoksessa toimiminen ja tulevaisuuden vähenevä työmäärä. 3. Palveluiden heikkeneminen
Tunnusluvut ja mittarit 1. Kustannukset / oppilas. 2. Henkilöstön sairauslomapäivät 3. Kouluterveyskysely, kiusaamiskysely ja muut kyselyt, jotka kartoittavat osallisuutta ja hyvinvointia
Toiminnan painopistealueet 2025 1. Perusopetuksen muutokseen sopeutuminen 2. Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointi
Tavoitteiden toteutuminen 2025 1. On valmistauduttu yhteen perusopetuksen yksikköön siirtymiseen ja kehitetty toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevää mallia perusopetuksen tuleville vuosille. 2. Henkilöstön jaksamista on selvitetty työterveyskyselyllä ja kunnan työntekijäkyselyllä. 3. On tehty toimia kaikille turvallisen perusopetuksen edistämiseksi ja suunniteltu toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi tulevana lukuvuonna.

Joulukuu 2025

	Talousarvio 2025	TA muutos 2025	TA + TA muutos	Toteuma 01-12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%	Tilinpäätös 2024	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Myyntituotot	66 200	0	66 200	168 547	-102 347	255 %	107 312	168 547
Maksutuotot	10 000	0	10 000	24 028	-14 028	240 %	11 129	24 028
Tuet ja avustukset	0	0	0	133 392	-133 392	0 %	139 273	133 392
Muut toimintatuotot	35 600	0	35 600	42 288	-6 688	119 %	43 273	42 288
TOIMINTATUOTOT	111 800	0	111 800	368 256	-256 456	329 %	300 986	368 256
Henkilöstökulut	-1 889 627	0	-1 889 627	-1 840 415	-49 212	97 %	-1 886 674	-1 840 415
Palvelujen ostot	-1 186 449	0	-1 186 449	-1 020 396	-166 053	86 %	-1 159 292	-1 020 396
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-246 720	0	-246 720	-232 430	-14 290	94 %	-237 159	-232 430
Avustukset	0	0	0	-70 131	70 131	0 %	-117 490	-70 131
Muut toimintakulut	-18 850	0	-18 850	-11 398	-7 452	60 %	-18 562	-11 398
TOIMINTAKULUT	-3 341 646	0	-3 341 646	-3 174 770	-166 876	95 %	-3 419 177	-3 174 770
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-3 229 846	0	-3 229 846	-2 806 515	-423 331	87 %	-3 118 191	-2 806 515
VOOSIKATE	-3 229 846	0	-3 229 846	-2 806 515	-423 331	87 %	-3 118 191	-2 806 515
Poistot ja arvonalentumiset	-214 451	0	-214 451	-196 615	-17 836	92 %	-223 370	-196 615
TILIKAUDEN TULOS	-3 444 297	0	-3 444 297	-3 003 129	-441 168	87 %	-3 341 561	-3 003 129
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-3 444 297	0	-3 444 297	-3 003 129	-441 168	87 %	-3 341 561	-3 003 129

Kootut selitykset toteutumattomiin asioihin:

3030 ja 3400 Maksutuotot

Maksutuottojen kertymä on poikennut budjetoidusta, koska osa tuotoista ei ole ollut täysin ennakoitavissa budjetoitavaiheessa.

3650 Muut tuet ja avustukset

Tilille on kirjattu hankerahoitukseen liittyviä avustuksia.

3713 Vuokratuotot SOTE

Vuokratuottojen toteuma on poikennut budjetoidusta, sillä tuottojen tarkka määrä ei ole ollut ennakoitavissa budjettia laadittaessa.

Palkat ja palkkiot sekä henkilösivukulut

Kokonaispoikkeama sekä poikkeamat yksittäisissä budjettimomenteissa johtuvat viranhaltijoiden sairaus- ja äitiyslomista ja muista poissaoloista, joiden vuoksi osassa momenteista on alitusta (4001) ja osassa ylitystä (4006 ja 4008). Kokonaisuutena palkka- ja palkkiomenot sekä henkilösivukulut ovat kuitenkin hyvin lähellä budjetoitua tasoa.

5010 Palveluiden ostot kunnilta

Kustannukset koostuvat mm. kotikuntakorvauksista, joiden ennakointi on hankalaa.

5020 Palveluiden ostot kuntayhtymiltä

Momentille on kirjattu Sateenkaaren koulun toimintaan liittyviä palkkakuluja, jotka eivät ole olleet tiedossa budjetoitavaiheessa.

5030 Palveluiden ostot muilta

Matti Lohen koululla momentti ylittyy noin 7 000 eurolla. Ylityksestä noin 4 000 euroa liittyy etäluokan rakentamiseen. Lisäksi työnohjaus on tiliöity tälle momentille, vaikka määräraha on varattu momentille 5200 (Muut palvelut).

Koko perusopetuksen osalta tarkka selitys budjetoidulle summalle puuttuu.

5102

Wilma-lisenssimaksut ovat ylittäneet budjetoidun.

5109

Maksullista koulutusta on toteutunut vähemmän kuin budjetoitu, koska koulutuksia on järjestetty pääosin sisäisesti.

5120

Kustannukset johtuvat ennakoimattomista korjaustarpeista.

5130

Kustannukset johtuvat ennakoimattomista korjaustarpeista.

5139

Momentille on kirjattu hankekuluja, joihin on saatu erillinen hankerahoitus.

5140

Kustannuksissa on syntynyt säästöjä kilpailutuksen ja reittimuutosten seurauksena.

5146

Momentille on kirjattu oppilasruokailukorvauksia sekä muita korvauksia, joita ei ole ollut tiedossa budjettia laadittaessa.

5200 Muut palvelut

Momentille on varattu määrärahaa työnohjaukseen. Työnohjaus on osittain tiliöity toiselle momentille ja palvelua on hankittu odotettua vähemmän.

5301

Kaikki suunnitellut hankinnat eivät toteutuneet tilikauden aikana.

5302

Menot ylittivät budjetoidun määrän ennakoitua suuremman tarpeen vuoksi.

5309

Oppimateriaalikustannukset ovat nousseet ja tarve on arvioitu hieman todellisista matalammaksi.

5316

Momentille on kirjattu etäluokan rakentamiseen liittyviä kustannuksia, joista osa on hankerahoitettua, sekä leasing-laitteiden lunastusmaksuja, jotka eivät olleet tiedossa talousarviota laadittaessa.

5403 ja 5404 Sähkö ja lämpö

Aiempien vuosien suurten sähkö- ja lämpökulujen vuoksi sähkö- ja lämpökustannukset on budjetoitu noudattaen varovaisuutta, jotta ei syntyisi ylityksiä. Sähkölaskujen alenema saattanee johtua sähkön hinnoista, koska käyttömäärissä ei pitäisi tapahtua suurta variaatiota.

6040 Avustukset

Poikkeaman syy ei ole tiedossa.

6130

Tietokoneiden leasing-maksut alenivat jatkoajan myötä. Uusia leasing-sopimuksia ei tehty vuoden 2025 aikana.

420 Lukio
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Rautalammin lukio tarjoaa laadukasta lukiokoulutusta viihtyisissä tiloissa. Meille on tärkeää, että huolehdimme lähialueen vetovoimaisuudesta ja kannamme vastuuta paikallisesti ja valtakunnallisesti. Yrittäjämäinen asenne, kestävän kehityksen huomioiminen ja kansainvälisyys näkyvät koulumme arjessa ja toiminnassa. Välitämme toisistamme. Henkilökunnan ja opiskelijoiden hyvinvointi ovat keskeisiä toiminta-ajatuksiamme. Tavoitteenamme on hyödyntää paikallisia olosuhteita tehokkaasti ja olla aktiivinen toimija myös kunnan vetovoimaisuuden lisäämisessä. Yhteistyö Wanhan ratsastuskeskuksen kanssa luo pohjaa lukion markkinoinnille ja tarjoaa vakaan opiskelijavirran. Teatteri-ilmaisun ja musiikin keinoin ilmaisemme paikallista osaamista ja otamme kantaa yhteiskunnallisiin ja globaaleihin ilmiöihin. Lukion arvot: vastuullisuus, laadukkuus ja välittäminen.
Vastuuhenkilö Lukion rehtori
Tehtävä Laadukkaan lukiokoulutuksen tarjoaminen osana Rautalammin kunnan koulutoimea
Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden) 1. Opiskelijamäärä syksyllä 2025 vähintään 110. 2. Yhteisiä opintojaksoja Vesannon ja Suonenjoen kanssa vähintään 18 kpl. 3. Hyvinvointikyselyt opiskelijoille 2 kertaa ja henkilökunnalle kerran vuodessa.
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle 1. Toisella asteella kova kilpailu alati vähenevistä, suomalaisista nuorista. Lisäksi ratsastusta alettu tarjota useissa lukioissa. Rautalammilta lukioon tulevien määrä vähäinen. 2. Riskinä mainittujen kolmen lukion lukujärjestysten synkronointiongelmat. Pitää olla kaikilla vahva tahto saada yhteiset opintojaksot toteutumaan. 3. Lähes riskitön tavoite. Toiminnan suunnitelmallisuus tukena.
Tunnusluvut ja mittarit 1. Opiskelijoiden määrä. 2. Yhteisten opintojaksojen määrä. 3. Kyselyiden määrä.
Toiminnan painopistealueet 2025 Hyvinvoiva arki.

Tavoitteiden toteutuminen 2025

- Opiskelijamäärä on 121 (30.8.2025) Tavoite toteutunut ja ylitetty.
- Yhteisten opintojaksojen määrä lukuvuonna 2025-2026 on 11 kpl, joten tavoite ei toteudu (syy mm. Lukujärjestysten synkronointiongelmia)
- Hyvinvointikysely toteutettu tavoitteiden mukaan. Tulokset hyviä.

Joulukuu 2025

	Talousarvio 2025	TA muutos 2025	TA + TA muutos	Toteuma 01-12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%	Tilinpäätös 2024	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Myyntituotot	2 500	0	2 500	2 335	165	93 %	11 306	2 335
Maksutuotot	2 000	0	2 000	3 418	-1 418	171 %	4 934	3 418
Tuet ja avustukset	0	0	0	11 794	-11 794	0 %	26 175	11 794
Muut toimintatuotot	18 000	0	18 000	16 186	1 814	90 %	16 808	16 186
TOIMINTATUOTOT	22 500	0	22 500	33 732	-11 232	150 %	59 223	33 732
Henkilöstökulut	-692 830	0	-692 830	-698 695	5 865	101 %	-656 765	-698 695
Palvelujen ostot	-360 102	0	-385 102	-402 434	17 332	105 %	-413 972	-402 434
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-105 406	0	-105 406	-104 921	-485	100 %	-102 239	-104 921
Muut toimintakulut	-29 450	0	-29 450	-30 697	1 247	104 %	-32 203	-30 697
TOIMINTAKULUT	-1 187 788	0	-1 212 788	-1 236 748	23 960	102 %	-1 205 179	-1 236 748
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-1 165 288	0	-1 190 288	-1 203 016	12 728	101 %	-1 145 956	-1 203 016
VUOSIKATE	-1 165 288	0	-1 190 288	-1 203 016	12 728	101 %	-1 145 956	-1 203 016
Poistot ja arvonalentumiset	-114 733	0	-114 733	-105 172	-9 561	92 %	-114 733	-105 172
TILIKAUDEN TULOS	-1 280 021	0	-1 305 021	-1 308 188	3 167	100 %	-1 260 689	-1 308 188
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 280 021	0	-1 305 021	-1 308 188	3 167	100 %	-1 260 689	-1 308 188

Kootut selitykset

Kustannuspaikka 4200 / Lukio

Lukiossa oli tilikaudella noin 20 opiskelijaa enemmän kuin talousarviota laadittaessa ennakoitiin. Opiskelijamäärän kasvu on lisännyt toimintakuluja, mutta samalla myös toimintatuottoja. Tilikausi päättyi **ylijäämäiseen tulokseen (+2 796,00 €)**, vaikka opiskelijamäärä kasvoi, ratsastuskulut nousivat, opetuksessa käytetyt näytöt uusittiin ja keväälle osui yksi pitkä, ennakoimaton sairauslomasijaisuus.

Ylittyneet määrärahat

- **Sairaus- ja äitiyslomasijaiset (+ n. 10 000 €)**
Ylitys johtui vakavasta ja ennakoimattomasta sairastumisesta. Lukiossa sijauskulut ovat normaalisti vähäiset, minkä vuoksi budjettiin oli varattu vain noin 1 000 €.
- **Tapaturmavakuutusmaksut (+ n. 930 €)**
Ennakkosumma saadaan kunnasta. Tulevia hintamuutoksia ei ole meillä mahdollista ennakoita.
- **Palvelujen ostot kunnilta (+ 1 420 €)**
Ylitys aiheutui ennakoimattomista kurssimaksuista (Sateenkaarevat nuoret ja Suonenjoen kunnalta ostetut lukiolaiskurssit, yhteensä n. 1 000 €).
- **Rakennusten sekä koneiden ja laitteiden kunnossapito (yhteensä + n. 4 000 €)**
Ilmanvaihdon nuohoukseen varattu määräraha 20 000 € kirjattuna toiselle tilille. Lisäksi osa kustannuksista liittyy kunnanviraston ilmanvaihtolaitteen rikkoutumiseen, joiden kuluja on kohdistunut lukion kustannuspaikalle.

- **Matkustus- ja kuljetuspalvelut (+ 4 467 €)**

Ylitys koostuu pääosin maksuttoman toisen asteen koulukuljetuksista, jotka nyt väärällä tilillä (2 250 €) sekä ennakomattomista, ajankohtaisista koulutuksista ja seminaareista. Mukana ovat myös Oppimisen tuen kehittäminen -hankkeeseen (hanke 483) liittyvät matkakulut, jotka on katettu Opetushallituksen hankerahoituksella.

- **Opetusvälineet (+ 5 850 €)**

Kaikki luokkatilojen näytöt uusittiin, koska ne tulivat tiensä päähän. Tilille on kirjautuneena myös oppikirjahankintoja, joille on oma tilinsä.

- **Kalusto (+ n. 1 000 €)**

Kaikki lukion opetuksessa käytettävät näytöt uusittiin ilman, että tähän oli erikseen varauduttu talousarviossa. Muut kalustohankinnat pidettiin vuoden aikana minimissä.

- **ATK-tarvikkeet (+ n. 1 500 €)**

Hankintoja tehtiin mm. opettajien työvälineisiin, uusien näyttöjen asennuksiin sekä tuleviin Abitti 2 -muutoksiin varautumiseksi.

- **Leasingvuokrat (+ 3 757 €)**

Ylitys johtuu opiskelijamäärän ennakoitua suuremmasta määrästä.

Alittuneet määrärahat

- **Majoitus- ja ravitsemuspalvelut (– 1 034 €)**

Kustannuksia saatiin pienennettyä hyödyntämällä kustannustehokkaita majoitusratkaisuja koulutus- ja edustustilaisuuksien yhteydessä (sukulais- ja ystävämajoitus).

440 Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Sisä-Savon kansalaisopiston tarjonnassa on Rautalammin kunnan alueella monipuolisesti kursseja eri-ikäisille kuntalaisille. Yleisöluennot ovat kaikille avoimia. Kurssisuunnittelua tehdään kuntalaisia osallistaen. Kuopion konservatorio järjestää taiteen perusopetusta musiikissa. Opetus on pitkäjännitteistä musiikillisten taitojen ja valmiuksien kartuttamista. Oppilaat esiintyvät kunnassa toteutettavissa tilaisuuksissa.
Vastuuhenkilö Sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Tehtävä Hyvinvointia tukevien vapaa-aikapalvelujen monipuolinen tarjoaminen kuntalaisille. Tietojen, taitojen kartuttaminen ja jalostaminen sekä fyysisen kunnan monipuolinen kohottaminen.
Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden) 1. Kurssitarjonta sisältää monipuolisesti ainakin liikuntaa, eri taiteenalojen kursseja, kädentaitoja ja kieliä. (tasapainoinen kuntatalous, elinvoima & hyvinvointi, joustava työ & asuminen; hyvä mielenterveys) 2. Kurssimäärä supistuu enintään 10%, (tasapainoinen kuntatalous, elinvoima & hyvinvointi, joustava työ & asuminen; hyvä mielenterveys) 3. Konservatorion oppilasmäärä on vähintään 7, (tasapainoinen kuntatalous, elinvoima & hyvinvointi, joustava työ & asuminen; hyvä mielenterveys)
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle Kunnalla ei ole suoraa edustusta oppilaitosten hallinnossa, ja näkemyksen välittyminen on epäsuoraa. Valtio suunnittelee vapaaseen sivistystyöhön rahoituksen leikkausta. Valtio suunnittelee taiteen perusopetukseen kokonaisuudistusta.
Tunnusluvut ja mittarit Kansalaisopisto - Opetustuntien määrä vähintään 1900 - Toteutuneet kurssit vähintään 80 Konservatorio - Opetustuntien määrä vähintään 320 - Oppilaiden määrä vähintään 7
Toiminnan painopistealueet 2025 Hyvinvointinäkökulman vahvistaminen, palvelun saatavuuden varmistaminen ja vahvistaminen.
Tavoitteiden toteutuminen 2025 - Vapaa sivistystyö ja taiteen perusopetus ovat toteutuneet suunnitellusti - Konservatoriopaikkaa jonottavat ovat hakeneet oppilaspaikkakiintiön ylitystä kunnalta; perusteena kh:n päätös §44 / 2025

Joulukuu 2025

	Talousarvio 2025	TA muutos 2025	TA + TA muutos	Toteuma 01-12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%	Tilinpäätös 2024	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Maksutuotot	0	0	0	-22	22	0 %	0	-22
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	-22	22	0 %	0	-22
Palvelujen ostot	-86 000	0	-86 000	-75 060	-10 940	87 %	-80 386	-75 060
Muut toimintakulut	0	0	0	-5 500	5 500	0 %	0	-5 500
TOIMINTAKULUT	-86 000	0	-86 000	-80 560	-5 440	94 %	-80 386	-80 560
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-86 000	0	-86 000	-80 581	-5 419	94 %	-80 386	-80 581
VUOSIKATE	-86 000	0	-86 000	-80 581	-5 419	94 %	-80 386	-80 581
TILIKAUDEN TULOS	-86 000	0	-86 000	-80 581	-5 419	94 %	-80 386	-80 581
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-86 000	0	-86 000	-80 581	-5 419	94 %	-80 386	-80 581

Kootut selitykset toteutumattomille tavoitteille:

- Tavoitteet ovat toteutuneet.

Kootut selitykset euroille:

Kansalaisopistotoiminta oli ennakoitua edullisempaa. Konservatoriotoiminnassa tuli ylitystä kasvaneen oppilasmäärän takia.

450 Joukkoliikenne
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Tavoitteena on mahdollistaa haja-asutusalueelta asioiminen kirkonkylälle sekä yhteydet Suonenjoelle ja Kuopioon sekä toimivat vaihtoyhteydet eri puolille Suomea.
Vastuuhenkilö Sivistys- ja hyvinvointijohtaja
Tehtävä Joustavaa asumista tukevat joukkoliikennepalvelut
Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden) 1. Tiedotuksen kehittäminen 2. Matkaketjuajattelun vahvistaminen 3. Liikennetarjonnan supistaminen vastaamaan talouden resursseja
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle Kustannuskehitys on ennakkoimatonta. Sisäinen liikenne kilpailutetaan vuoden 2025 aikana, ja uuden sopimuksen kustannustaso on hämärä. Näkemyksen välittyminen ELYn suuntaan on haastavaa, kuntien tarpeet ja näkemykset poikkeavat toisistaan.
Tunnusluvut ja mittarit - Matkustajamäärän kehitys - Matkaketjujen muodostuminen määrä - Aikataulujulkaisujen määrä ja jakelujen määrä
Toiminnan painopistealueet 2025 - Sisäisen liikenteen kilpailutus ja siitä muodostuvasta liikenteestä tiedottaminen tehokkaasti - ELY-liikenteeseen näkemyksen välittäminen matkaketjujen parantamiseksi
Tavoitteiden toteutuminen 2025 - Liikenteen määrä on toteutunut suunnitellusti; matkustajatietoja loppuvuodelta ei ole vielä saatu. - Talvikauden aikatauluista on tiedotettu eri kanavilla. - Talvikauden matkaketjuyhteydet on päivitetty.

Joulukuu 2025

	Talousarvio 2025	TA muutos 2025	TA + TA muutos	Toteuma 01-12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%	Tilinpäätös 2024	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Palvelujen ostot	-40 000	0	-40 000	-35 825	-4 175	90 %	-36 241	-35 825
TOIMINTAKULUT	-40 000	0	-40 000	-35 825	-4 175	90 %	-36 241	-35 825
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-40 000	0	-40 000	-35 825	-4 175	90 %	-36 241	-35 825
VUOSIKATE	-40 000	0	-40 000	-35 825	-4 175	90 %	-36 241	-35 825
TILIKAUDEN TULOS	-40 000	0	-40 000	-35 825	-4 175	90 %	-36 241	-35 825
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-40 000	0	-40 000	-35 825	-4 175	90 %	-36 241	-35 825

Kootut selitykset toteutumattomille tavoitteille:

Tavoitteet ovat toteutuneet.

Kootut selitykset euroille:

- ELY-liikenteen kustannukset olivat ennakoitua pienemmät
- Asiointitakseista ei ole tullut syyskauden laskua.

453 Varhaiskasvatus		
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Varhaiskasvatuksen tavoitteena on järjestää laadukasta ja pedagogisesti perusteltua hoitoa, kasvatusta ja opetusta kaikille alle kouluikäisille lapsille varhaiskasvatusmuodosta riippumatta. Toiminta perustuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ja Rautalammin varhaiskasvatussuunnitelmaan.		
Vastuuhenkilö Varhaiskasvatusjohtaja-päiväkodin johtaja		
Tehtävä Laadukkaiden varhaiskasvatuspalveluiden tarjoaminen osana Rautalammin kunnan sivistystoimea.		
Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden) 1. Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus (Kuntastrategia elinvoima ja hyvinvointi) Karvin laadunarviointijärjestelmän hyödyntäminen Rautalammin varhaiskasvatuksen laadun arvioinnissa. Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin tulokset tuovat tietoa varhaiskasvatuksen arjesta, niin toiminnan vahvuuksista, kuin kehittämistä vaativista osa-alueista. Yhtenäistä viestintää, tiedonsiirtoa ja avointa keskustelukulttuuria sekä toiminnan kehittämistä tuetaan säännöllisillä tiimipalavereilla, sekä koko talon pedagogisilla ja yhteisillä kokoontumisilla. 2. Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen (Hyvinvointisuunnitelma kuntalaisten osallisuuden lisääminen, lapsiystävällinen kuntamalli) Asiakasraadin yhteiset kokoukset. Lapset pääsevät osallistumaan toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin, lasten kokousten sekä lasten havainnoinnin myötä. Asiakaskysely huoltajille. 3. Hyvinvoinnin tukeminen (Hyvinvointisuunnitelma hyvä mielenterveys) Tunne –ja kaveritaitojen tavoitteellinen edistäminen. Pyritään positiivisen pedagogiikan keinoin lisäämään lasten hyvinvointia ja mahdollistetaan lapsille myönteisiä tunnekokemuksia. Positiiviset kokemukset uuden oppimisen tukena. Henkilökunnan hyvinvoinnin tukeminen Tyhy-ryhmän säännölliset kokoontumiset Varmistetaan henkilökunnan riittävä resurssointi ja työtaakan säilyminen maltillisena kautta linjan koko varhaiskasvatuksessa.		
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle Henkilöstön poissaolot, työtaakan kuormittavuus Ei sitouduta sovittuihin asioihin.		
Tunnusluvut ja mittarit		
Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus	Toteutunut	Ei ole toteutunut
Karvin arvioinnin toteuttaminen	Valssin yksi kysely lähetetty henkilökunnalle.	
Tiimipalaverit lkm/kk	0-5-v 2krt/kk ja Satakielessä 1krt/kk ja elokuusta lähtien tiimipalaverit 2 viikon välein.	

Pedagoginen tiimi & talon palaveri kokoontuu krt/vk	Silmussa noin 2krt/kk, poissaolot ovat hankaloittaneet alkuvuoden kokoontumisia. Syksyn toimintakauden alusta tiimit pyritään pitämään vähintään joka toinen viikko, jos viikoittain ei onnistu.	
Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen		
Lasten kokoukset sekä lapsien havainnoinnin toteutuminen. lkm/kk	0-2v on havainnoitu 1krt/kk. Isompien lasten ryhmissä lasten kokoukset 1-2 krt/kk.	
Asiakasraadın yhteiset kokoontumiset krt/v	Maaliskuussa ja elokuussa 2025	
Asiakastytyvöisyyskysely huoltajille	Toteutettu joulukuussa	
Hyvinvoinnin tukeminen		
Tunne ja kaveritaitojen harjoittelu säännöllisesti lkm/kk	Ohjattu toimintatuokioita järjestetään aiheesta n.1krt/vko ja Satakielessä päivittäin elokuusta alkaen.	
Työhyvinvointi ryhmän kokoontumiset lkm/v	On kokoontunut 2 krt	
Toiminnan painopistealueet 2025 Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen Hyvinvoinnin lisääminen		
Tavoitteiden toteutuminen 2025 Yllä taulukossa		

Joulukuu 2025

	Talousarvio 2025	TA muutos 2025	TA + TA muutos	Toteuma 01-12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%	Tilinpäätös 2024	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Myyntituotot	0	0	0	27 879	-27 879	0 %	291	27 879
Maksutuotot	38 243	0	38 243	31 125	7 118	81 %	32 086	31 125
Tuot ja avustukset	50 000	0	50 000	50 000	0	100 %	49 650	50 000
Muut toimintatuotot	17 300	0	17 300	17 545	-245	101 %	17 396	17 545
TOIMINTATUOTOT	105 543	0	105 543	126 549	-21 006	120 %	99 423	126 549
Henkilöstökulut	-1 192 280	0	-1 192 280	-1 049 807	-142 473	88 %	-996 861	-1 049 807
Palvelujen ostot	-163 669	0	-163 669	-142 617	-21 052	87 %	-134 311	-142 617
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 280	0	-23 280	-13 406	-9 874	58 %	-10 033	-13 406
Avustukset	-64 000	0	-64 000	-46 103	-17 897	72 %	-64 456	-46 103
Muut toimintakulut	-234 200	0	-234 200	-204 692	-29 508	87 %	-213 207	-204 692
TOIMINTAKULUT	-1 677 429	0	-1 677 429	-1 456 625	-220 803	87 %	-1 418 868	-1 456 625
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-1 571 886	0	-1 571 886	-1 330 076	-241 809	85 %	-1 319 445	-1 330 076
VOOSIKATE	-1 571 886	0	-1 571 886	-1 330 076	-241 809	85 %	-1 319 445	-1 330 076
Poistot ja arvonalentumiset	-8 483	0	-8 483	-9 432	949	111 %	-8 880	-9 432
TILIKAUDEN TULOS	-1 580 369	0	-1 580 369	-1 339 508	-240 860	85 %	-1 328 325	-1 339 508
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 580 369	0	-1 580 369	-1 339 508	-240 860	85 %	-1 328 325	-1 339 508

Kootut selitykset

Tilinpäätöksen alitus (ja ylitys) syyt vuonna 2025

4357

4357 4001 vakinaisten viranhaltijoiden palkat toteutui 67%. Palkat eivät toteutuneet odotetusti: Varhaiskasvatuksen erityisopettaja aloitti vasta 1.6.2025 ja muuttui osa-aikaiseksi kesken syksyn.

4357 4002 vakinaisten työsuhteisten palkat toteutui 91%. Mahdollisesti työsuhteisten palkoissa tammikuun palkka mennyt väärältä kustannuspaikalta.

4357 4006 sairaus- ja äitiyslomansijaiset toteutui 0%. Poissaolot eivät ole kuluttaneet rahoja, menneet normaalin palkan kohdalta.

4357 5010 palvelujen ostot muilta kunnilta toteutui 33%. Eivät toteutuneet odotetusti: Toisella paikkakunnalla varhaiskasvatuksessa ollut rautalampilainen lapsi, muutti ennalta arvaamatta kesken vuoden pois Rautalammita.

4357 5102 asiantuntijapalvelut toteutui 0%. Asiantuntijapalvelut kirjattu suoraan yksiköiden kuluihin, hallintoon ei ole ostettu asiantuntijapalveluja.

4357 5109 koulutukset meni yli 181%. Ensiapukoulutus ja Jotpa-hankkeen koulutuksen maksut kaikki kirjattu hallinnon koulutuksista, ei jaettu muille kustannuspaikoille.

4357 5113 ict-palvelut toteutui 0%. Mennyt toisesta kohtaa.

4357 5140 matkustus- ja kuljetuspalvelut toteutui 16%. Eletty säästeliäästi.

4357 5301 kalusto toteutui 12%. Hankinnat keskitetty toiminnan kustannuspaikoille.

4357 6130 leasing vuokrat toteutui 29%. Leasing-vuokrat kirjattu suoraan yksiköiden tililtä.

4360

4360 6011 päivähoitoon palveluseteli (palveluraha) toteutui 75%. Ei toteutunut odotetusti. Näkyy ikäluokkien pieneneminen ja vähenevä palvelun kysyntä.

4361

4361 3400 maksutuotot ylittyi 141%. Toisen kunnan lapsi hoidossa Rautalammillä.
4361 4002 vakinaisten työsuhteisten palkat toteutui 90%. Poissaoloja.
4361 4008 muut tilapäiset palkat ylittyi, ei oltu varattu rahaa, tarvetta sijaiselle ilmeni.
4361 5225 palvelujen osto keskuskeittiöltä (sis.) ylittyi 114%. Ruoan hintaa korotettiin talousarvion teon jälkeen.

4364

4364 3400 maksutuotot toteutui 58%. Ei toteutunut odotetusti, varhaiskasvatuksesta maksavien osuus pienenee.
4364 4001 vakinaisten viranhaltijoiden palkat toteutui 86%. Työntekijän työajan väheneminen.
4364 4002 vakinaisten työsuhteisten palkat toteutui 96%. Poissaoloja.
4364 4001 sairaus- ja äitiysloman sijaiset ylittyi 110%. Enemmän poissaoloja, kuin mihin varauduttu talousarviossa.
4364 4008 muut tilapäiset palkat toteutui 98%. Ei toteutunut odotetusti.
4364 4051 erilliskorvaukset toteutui 47%. Ei toteutunut odotetusti. Yöhoidon tarve ei toteutunut odotetulla laajuudella.
4364 5109 koulutukset toteutui 23%. Menneet toiselta tililtä 4357.
4364 5010 palvelujen ostot kunnilta toteutui 79%. Ei toteutunut odotetusti.
4364 5113 ict-palvelut toteutui 0% Elettiin säästeliäästi.
4364 5143 opetus- ja kulttuuripalvelut toteutui 0%. Esitykset ovat olleet ilmaisia.
4364 5146 ateriapalvelut toteutui 0%. Ei toteutuneet odotetusti.
4364 5225 palvelujen osto keskuskeittiöltä (sis.) ylittyi 114%. Ruoan hintaa korotettiin talousarvion teon jälkeen.
4364 5308 opetusvälineet 58%. Hankintoja tehdään 2026.

4365

4365 6001 lasten kodinhoidon tuki toteutui 70%. Lasten kodinhoitotuki ei ole toteutunut odotetusti. Tässä alkaa näkyä syntyvyyden lasku ja ikäluokkien radikaali pieneneminen.

454 Esiopetus		
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Esiopetuksen tavoitteena on vahvistaa ja tukea jokaisen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen polkua joustavasti varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen perusopetukseen. Toiminta perustuu esiopetussuunnitelman perusteisiin ja Rautalammin esiopetussuunnitelmaan.		
Vastuuhenkilö Varhaiskasvatusjohtaja-päiväkodin johtaja		
Tehtävä Laadukkaiden esiopetuspalveluiden tarjoaminen osana Rautalammin kunnan sivistystoimea.		
Sitovia tavoitteita (Strategia ja hyvinvointisuunnitelma huomioiden) 1. Laadukas pedagoginen esiopetus (Kuntastrategia elinvoima ja hyvinvointi) Toimintakauden alussa lapsille laaditaan henkilökohtaiset esiopetussuunnitelmat ja ne arvioidaan toimintakauden lopussa. Yhtenäistä viestintää, tiedonsiirtoa ja avointa keskustelukulttuuria sekä toiminnan kehittämistä tuetaan säännöllisillä tiimipalavereilla, sekä koko talon pedagogisilla ja yhteisillä kokoontumisilla. 2. Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen (Hyvinvointisuunnitelma kuntalaisten osallisuuden lisääminen, lapsiystävällinen kuntamalli) Asiakasraadin yhteiset kokoukset. Lapset pääsevät osallistumaan toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin, lasten kokousten sekä lasten havainnoinnin myötä. Asiakaskysely huoltajille. 3. Hyvinvoinnin tukeminen (Hyvinvointisuunnitelma hyvä mielenterveys) Tunne –ja kaveritaitojen tavoitteellinen edistäminen. Pyritään positiivisen pedagogiikan keinoin lisäämään lasten hyvinvointia ja mahdollistetaan lapsille myönteisiä tunnekokemuksia. Positiiviset kokemukset uuden oppimisen tukena. Luontopainotteisen esiopetuksen (Metsäeskari) toteuttaminen. Henkilökunnan hyvinvoinnin tukeminen Tyhy-ryhmän säännölliset kokoontumiset Varmistetaan henkilökunnan riittävä resurssointi ja työtaakan säilyminen maltillisena kautta linjan koko varhaiskasvatuksessa.		
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle Henkilöstön poissaolot, työtaakan kuormittavuus Ei sitouduta sovittuihin asioihin.		
Tunnusluvut ja mittarit		
Laadukas pedagoginen esiopetus	Toteutunut	Ei ole toteutunut
Lasten esiopetussuunnitelmien laatiminen ja arviointi	2024/2025-kaudella laaditut esiopetussuunnitelmat arvioitu keväällä 2025. Syksyllä 2025 laadittu tukea tarvitseville lapsille.	
Tiimipalaverit lkm/kk	Tiimipalaverit 1 krt/kk	

Pedagoginen tiimi & talon palaveri kokoontuu krt/vk	Silmussa n. 2krt/kk, poissaolot ovat hankaloittaneet alkuvuoden kokoontumisia. Syksyn toimintakauden alusta tiimit pyritään pitämään vähintään joka toinen viikko, jos viikoittain ei onnistu.	
Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen		
Lasten kokoukset sekä lapsien havainnoinnin toteutuminen. lkm/kk	1krt/kk	
Asiakasraadın yhteiset kokoontumiset krt/v	Maaliskuussa ja elokuussa 2025	
Asiakastytyväsıyskysely huoltajille	Toteutettu joulukuussa.	
Hyvinvoinnin tukeminen		
Tunne ja kaveritaitojen harjoittelu säännöllisesti lkm/kk	Toteutuu päivittäin	
Työhyvinvointi ryhmän kokoontumiset lkm/v	2krt	
Toiminnan painopistealueet 2025 Laadukas pedagoginen varhaiskasvatus Huoltajien ja lasten osallisuuden lisääminen Hyvinvoinnin lisääminen		
Tavoitteiden toteutuminen 2025 Yllä taulukossa		

Joulukuu 2025

	Talousarvio 2025	TA muutos 2025	TA + TA muutos	Toteuma 01-12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%	Tilinpäätös 2024	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Myyntituotot	0	0	0	7 735	-7 735	0 %	10	7 735
Maksutuotot	0	0	0	-564	564	0 %	0	-564
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0 %	35 648	0
Muut toimintatuotot	2 100	0	2 100	2 071	29	99 %	2 179	2 071
TOIMINTATUOTOT	2 100	0	2 100	9 243	-7 143	440 %	37 837	9 243
Henkilöstökulut	-132 871	0	-132 871	-128 416	-4 455	97 %	-141 917	-128 416
Palvelujen ostot	-48 022	0	-48 022	-20 649	-27 373	43 %	-29 393	-20 649
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 700	0	-10 700	-3 618	-7 082	34 %	-625	-3 618
Muut toimintakulut	-1 400	0	-1 400	-506	-894	36 %	-581	-506
TOIMINTAKULUT	-192 993	0	-192 993	-153 189	-39 804	79 %	-172 516	-153 189
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-190 893	0	-190 893	-143 946	-46 947	75 %	-134 679	-143 946
VOOSIKATE	-190 893	0	-190 893	-143 946	-46 947	75 %	-134 679	-143 946
TILIKAUDEN TULOS	-190 893	0	-190 893	-143 946	-46 947	75 %	-134 679	-143 946
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-190 893	0	-190 893	-143 946	-46 947	75 %	-134 679	-143 946

Kootut selitykset

Tilinpäätöksen alitus (ja ylitys) syyt vuonna 2025

4368

4368 4001 vakinaisten viranhaltijoiden palkat toteutui 108%. Esiopetuksen tuntimäärä lisääntyi ja kuluja syntyi enemmän.

4368 5030 palvelujen ostot muilta toteutui 0%. Toissijaisessa esiopetuspaikassa Rautalammin kunnan esiopetuksen oma avustaja, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, joten kuluja ei tullut odotetusti, vaan menivät meiltä työsuhteisten palkoista.

4368 5225 palvelujen osto keskuskeittiöltä (sis.) toteutui 93%. Lapsimäärän väheneminen näkyy.

4368 5309 oppikirjat toteutui 0%. Oppikirjakulut menneet todennäköisesti perusopetukseen tai lukioon, mutta oppikirjat ovat tulleet ja olleet käytössä, lisäksi kesken vuoden on otettu käyttöön digitaalinen materiaali.

4368 5310 vaatteisto toteutui 0%. Kaikkien varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen vaatteiston tilaukset menneet Silmun budjetista.

4368 5311 työaineet toteutui 20%. Vanhoja varastoja käytetty.

460 Nuorisotoimi					
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Nuoret kohtaava ja tavoittava nuorisotyö. Nuorisotilaa pidetään avoinna säännöllisesti sekä järjestetään yhteisiä tapahtumia, teemapäiviä sekä retkiä. Nuoret pyritään aktivoimaan nuorisotyön sisällön suunnitteluun ja toteutukseen. Toiminta suunnitellaan ja toteutetaan poikkihallinnollisesti ja eri sidosryhmiä apuna käyttäen. Erityisnuorisotyössä etsivä nuorisotyöntekijä toimii nuorten tukena.					
Vastuuhenkilö Vapaa-aikasihteeri, 70% työajalla Muu henkilöstö: Etsivä nuorisotyöntekijä, kokoaikatyö Koulunuorisotyöntekijä, kokoaikatyö					
Tehtävä Laadukkaiden nuorisopalvelujen järjestäminen.					
Sitovia tavoitteita 1. Vahvistaa nuorisovaltuuston ja päättäjien kanssa ”nuva kummi” – toimintaa. ”Nuva kummi”- toiminta olemassa. Uudet ”nuva kummit” on valittu, ja kummikahvit/tutustuminen järjestetty lokakuussa. 2. Käynnistää koulunuorisotyö Koulunuorisotyö on käynnistetty ja toiminta toimii hyvin. Toiminnasta on kerätty palautetta lapsilta ja nuorilta, ja palaute on ollut erinomaista. 3. Liikuntavälituntitoiminnan toteutuminen Matti Lohen peruskoulussa. Liikuntavälitunnit ovat toteutuneet ylä- ja alakoululla.					
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle Taloudelliset haasteet.					
Tunnusluvut ja mittarit					
	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025
Nuorten työpaja asiakkaat / vuosi			14	10	-
Nuorisotilan kävijät /vuosi	2 576	2 781	2688	3 000	3000
Etsivä asiakkaat / vuosi	71	60	43	45	45
Toiminnan painopistealueet 2025 Nuorisotoiminnan tuominen koulupäivien sisälle ja koulupäivien läheisyyteen.					
Tavoitteiden toteutuminen 2025 Katso kohdasta sitovat tavoitteet.					

Joulukuu 2025

	Talousarvio 2025	TA muutos 2025	TA + TA muutos	Toteuma 01-12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%	Tilinpäätös 2024	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Myyntituotot	0	0	0	21	-21	0 %	0	21
Maksutuotot	0	0	0	333	-333	0 %	48	333
Tuet ja avustukset	99 500	0	99 500	76 929	22 571	77 %	74 248	76 929
Muut toimintatuotot	0	0	0	45	-45	0 %	69	45
TOIMINTATUOTOT	99 500	0	99 500	77 328	22 172	78 %	74 365	77 328
Henkilöstökulut	-187 141	0	-187 141	-166 924	-20 217	89 %	-147 223	-166 924
Palvelujen ostot	-22 171	0	-22 171	-20 994	-1 177	95 %	-21 141	-20 994
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 650	0	-11 650	-4 879	-6 771	42 %	-3 640	-4 879
Avustukset	-2 700	0	-2 700	-750	-1 950	28 %	-1 500	-750
Muut toimintakulut	-11 954	0	-11 954	-13 943	1 989	117 %	-14 760	-13 943
TOIMINTAKULUT	-235 616	0	-235 616	-207 490	-28 126	88 %	-188 263	-207 490
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-136 116	0	-136 116	-130 161	-5 955	96 %	-113 898	-130 161
VOOSIKATE	-136 116	0	-136 116	-130 161	-5 955	96 %	-113 898	-130 161
TILIKAUDEN TULOS	-136 116	0	-136 116	-130 161	-5 955	96 %	-113 898	-130 161
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-136 116	0	-136 116	-130 161	-5 955	96 %	-113 898	-130 161

Kootut selitykset

Kustannuspaikka	Toteuma (ulk)	Selite
4400 nuorisotyö	78%	Alitus palkkakuluissa.
4430 etsivä nuorisotyö	71%	Koulunuorisotyön aloitus: koulunuorisotyön avustus 55 000e. Perusnuorisotyön tehtävää (50%) ei täytetty, sillä koulunuorisotyö lähti toimimaan 10/24 (YT säästö). Osa palkkakuluista (kerhot) HSM:n alla.
4405 Nuorisovaltuusto	54% (alitus 1950e)	Mansikka Ry saatu avustus 1500e
4430 Harrastamisen Suomen Malli (HSM)	142% (ylitys 5 500e)	Harrastamisen Suomen Malliin saatiin valtiolta suunniteltu vähemmän avustuksia (AVI leikannut avustusmäärää). Palkkakulut budjetoitu hankkeelle toteuman mukaan, sillä tarkoitus on osoittaa AVI:lle, että korkeammalle avustussummalle on jatkossa tarvetta. HUOM. Palkkakulut joka tapauksessa kunnan maksettavia (vakiotyöntekijät), eli tässä tarkoituksella budjetoitu palkkakuluja toteuman/tarpeen eikä AVI:n avustusmäärärahan mukaan.
4450 Koululaisten työllistyminen	94%	

450 Liikuntatoimi																							
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Rautalammin kunnan liikuntatoimen keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden tukeminen. Kunta tarjoaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja. Liikunnan toiminnallisesta yhdessä kunnan kanssa huolehtivat aktiiviset liikunta- ja urheiluseurat sekä yritykset. Urheiluseurat ovat kunnan liikuntapalveluiden tärkeä yhteistyökumppani.																							
Vastuuhenkilö Vapaa-aika sihteeri, 30% työajalla Muu henkilöstö: Uimahallin lippukassan hoitaja, osa-aikatyö ja tuntityö Uimahallin uinninvalvoja, osa-aikatyö ja tuntityö Liikuntaneuvoja, kokoaikainen																							
Tehtävä Laadukkaiden liikuntapalvelujen järjestäminen.																							
Sitovia tavoitteita 1. Harrastamisen Suomen Mallin toteutumien. Harrastamisen Suomen malli on toteutunut. 2. Monipuolisten liikuntapaikkojen turvaaminen ja tapahtumien toteutus: liikuntatoimi tukee järjestöavustuksella vuosittain urheiluseuroja liikuntatoiminnan järjestämiseksi. Liikuntatoimi on jakanut järjestöavustukset. 3. Liikuntavälituntitoiminnan toteutuminen Matti Lohen peruskoulussa. Liikuntavälituntitoiminta on toteutunut ala- ja yläkoululla.																							
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle Taloudelliset haasteet ja energiahinnan nousu.																							
Tunnusluvut ja mittarit <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>TP 2021</th><th>TP 2022</th><th>TP 2023</th><th>TA 2024</th><th>TA 2025</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Uimahallin kävijät/vuosi</td><td>5 912</td><td>6 122</td><td>6022</td><td>7 000</td><td>6000</td></tr> <tr> <td>Uimahallin kustannukset/käynti</td><td>15,21</td><td>14,69</td><td>15,11</td><td>12,85</td><td>15,00</td></tr> </tbody> </table>							TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Uimahallin kävijät/vuosi	5 912	6 122	6022	7 000	6000	Uimahallin kustannukset/käynti	15,21	14,69	15,11	12,85	15,00
	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025																		
Uimahallin kävijät/vuosi	5 912	6 122	6022	7 000	6000																		
Uimahallin kustannukset/käynti	15,21	14,69	15,11	12,85	15,00																		
Toiminnan painopistealueet 2025 Liikuntatoiminnan tuominen koulupäivien sisälle tai koulupäivien läheisyyteen.																							
Tavoitteiden toteutuminen 2025 Katso kohdasta sitovat tavoitteet.																							

Joulukuu 2025

	Talousarvio 2025	TA muutos 2025	TA + TA muutos	Toteuma 01-12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%	Tilinpäätös 2024	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Myyntituotot	1 120	0	1 120	1 736	-616	155 %	1 855	1 736
Maksutuotot	21 000	0	21 000	23 236	-2 236	111 %	22 309	23 236
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0 %	17 000	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	257	-257	0 %	122	257
TOIMINTATUOTOT	22 120	0	22 120	25 229	-3 109	114 %	-41 285	25 229
Henkilöstökulut	-63 838	0	-63 838	-63 124	-714	99 %	-97 805	-63 124
Palvelujen ostot	-28 363	0	-28 363	-36 151	7 788	127 %	-43 030	-36 151
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35 512	0	-35 512	-31 680	-3 832	89 %	-36 562	-31 680
Avustukset	-6 120	0	-6 120	-3 900	-2 220	64 %	-4 400	-3 900
Muut toimintakulut	-1 946	0	-1 946	-1 875	-71	96 %	-1 206	-1 875
TOIMINTAKULUT	-135 779	0	-135 779	-136 730	951	101 %	-183 003	-136 730
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-113 659	0	-113 659	-111 501	-2 158	98 %	-141 717	-111 501
VOOSIKATE	-113 659	0	-113 659	-111 501	-2 158	98 %	-141 717	-111 501
Poistot ja arvonalentumiset	-26 300	0	-26 300	-24 139	-2 161	92 %	-22 192	-24 139
TILIKAUDEN TULOS	-139 959	0	-139 959	-135 640	-4 320	97 %	-163 909	-135 640
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-139 959	0	-139 959	-135 640	-4 320	97 %	-163 909	-135 640

4500 Liikuntatoimen hallinto	100%	
4530 Uimahalli	96%	
4620 Kuntosali	133% (ylitys 3100e)	Suunniteltua enemmän laitteiden huoltoa (kovassa käytössä olevat melko iäkkäät laitteet, koululaiskäyttö lisääntynyt).

Huom. uimahalli sisäiset: onko tekninen muistanut oikaista/jyvittää oikein sisäiset kulut siltä ajalta, kun uimahalli oli kiinni/allas tyhjänä (muutos YT-neuvotteluissa)? Sisäisissä ylitys +147% (n. 7000e, vastaisi aika hyvin sulkuaikaa 4,5kk). Asiaa tiedusteltu useampaan otteeseen tekniseltä.

480 Kirjasto
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Kaikille mahdollisuus lukea - Lukutaito on kansalaistaito. Kirjaston osaajat ja kokoelmat ovat monipuolisen lukemisen ja monilukutaidon edistämistä varten. Tukea aktiiviseen kansalaisuuteen ja hyvinvointiin - Kirjasto opastaa tiedonlähteille ja tukee elinikäistä oppimista. Kirjasto ehkäisee syrjäytymistä Osaamista ja yhteistyötä - Kirjastossa työskentelee osaava ja osaamistaan kehittävä henkilökunta. Kirjasto toimii valtakunnallisessa ja kansainvälisessä kirjastoverkossa. Kirjasto kehittää toimintaansa yhdessä asiakkaiden kanssa. Kaikille avoin tila - Jokainen on tervetullut kirjastoon
Vastuhenkilö Seija Österberg
Tehtävä Tuottaa laadukkaita kirjastopalveluja kaikille kuntalaisille vauvasta vaariin.
Sitovia tavoitteita - Rutakko kirjastoverkon entistä parempi hyödyntäminen luettelointia keskittämällä. Vähentää ostopalvelujen tarvetta. (Tasapainoinen kuntatalous) - Nuortenosaston viihtyisyyden parantaminen, sohvien uusiminen. Kirjaston kalusteet ovat 35 vuotta sitten uuteen kirjastotaloon hankittuja ja ovat käyttöikänsä päässä. (Elinvoima ja hyvinvointi)
Toteuma - Luetteloinnin suhteen ei ollut mahdollista tehdä säästöjä. Ostopalveluissa on kuitenkin saatu säästöä verkkomaksamisen käyttöönotosta. Rutakko kirjastoverkon maksut kerätään lisälmen kaupungin tilille, josta ne tilitetään takaisin kunnille. lisalmi vähentää maksuista yhteisten e-palvelujen lisenssit. Vuoden 2025 aikana kertyneillä maksuilla on pystytty maksamaan e-palvelut ja saatu palautusta 48,11 €. Lisäksi talousarvioon tilikohtaan Palvelujen osto kunnilta (5010) varattu 500 € säästyi. Kokonaissäästö 548,11 €. - Nuortenosastolle on hankittu 6 kpl sohvia Sepon Kaluste Oy:ltä.
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle Taloudelliset haasteet.
Tunnusluvut ja mittarit
Toiminnan painopistealueet 2025 Lukutaito ja lukemisen edistäminen. Kirjastopalveluiden saavutettavuuden ja esteettömyyden lisääminen.

Joulukuu 2025

	Talousarvio 2025	TA muutos 2025	TA + TA muutos	Toteuma 01-12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%	Tilinpäätös 2024	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Myyntituotot	520	0	520	585	-65	113 %	700	585
Maksutuotot	2 010	0	2 010	4 069	-2 059	202 %	3 303	4 069
Tuet ja avustukset	0	0	0	12 208	-12 208	0 %	1 292	12 208
Muut toimintatuotot	23 899	0	23 899	22 299	1 600	93 %	25 072	22 299
TOIMINTATUOTOT	26 429	0	26 429	39 161	-12 732	148 %	30 367	39 161
Henkilöstökulut	-145 078	0	-145 078	-153 870	8 792	106 %	-143 623	-153 870
Palvelujen ostot	-64 739	0	-64 739	-77 699	12 960	120 %	-81 252	-77 699
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-78 019	0	-78 019	-72 505	-5 514	93 %	-69 592	-72 505
Muut toimintakulut	-4 734	0	-4 734	-4 924	190	104 %	-4 426	-4 924
TOIMINTAKULUT	-292 570	0	-292 570	-308 998	16 428	106 %	-298 893	-308 998
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-266 141	0	-266 141	-269 837	3 697	101 %	-268 525	-269 837
VUOSIKATE	-266 141	0	-266 141	-269 837	3 697	101 %	-268 525	-269 837
Poistot ja arvonalentumiset	-2 313	0	-2 313	-2 119	-194	92 %	-30 864	-2 119
TILIKAUDEN TULOS	-268 454	0	-268 454	-271 956	3 502	101 %	-299 390	-271 956
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-268 454	0	-268 454	-271 956	3 502	101 %	-299 390	-271 956

Kootut selitykset

Toimintatuotot	Toimintatuotoissa 12.208 € valtionavustusta.	
	Lisäksi maksutuottoja on kertynyt 2059 € enemmän verkkomaksuista, kopiomaksuista ym.	
Henkilöstökulut	Henkilöstökuluissa on hanketyöntekijän palkka, mihin on saatu valtionavustus 12 000 €.	
Palvelujen ostot	Rakennusten automaation käyttö- ja ylläpitomaksuja	1 660 €
	Rakennusten ja alueiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluja	3 080 €
	Koneide, kaluston ja laitteiden rakentamis- ja kunnossapitopalveluja	1 130 €
	Kirjastoaineisto	1 120 €
	Palvelujen osto talonmieskeskus (sisäinen)	3 094 €
	Yhteensä	10 084 €
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	Säästöä on tullut puhdistustarvikkeissa	1 729 €
	Lämmityskuluissa	1 625 €
	Sähkössä	2 794 €
	Yhteensä	6 148 €

oppilaille oppilaita ja esiintyjä kuullen)

Tavoitteiden toteutuminen 2025

Pestuumarkkinoista oli avoinna palautekysely verkossa, johon saatiin 65 vastausta. Lisäksi suullista palautetta kerättiin yhdistysten illoissa sekä talkoo- ja pestuiden suunnitteluilloissa.

Kulttuuritapahtumiin osallistuminen vaihteli : Itsenäisyyspäivän juhla keräsi 75 osallistujaa ja muut konsertit sekä tapahtumat keskimäärin 20–50 henkilöä. Nostona Marita Närhen konsertti , mikä kiinnosti 63 kävijää. Matti Lohen koulun yläluokkalaisille järjestetty Sibelius-Akatemian Joulushow tavoitti lähes sata oppilasta ja siitä pidettiin kovasti. Yrittäjien, seurakunnan ja kunnan yhteinen uudenvuoden tapahtuma keräsi 200 osallistujaa.

Vuoden aikana järjestettiin yhteensä 53 tapahtumaa. Näistä erilaisia teemaviikkoja oli 2, koulutuksia, kuntalaisiltoja ja iltatoreja yhteensä 15. Taidenäyttelyitä toteutui 11 kappaletta, mikä ylitti tavoitteet. Omia ja yhteistyössä järjestettyjä tapahtumia oli 22, mukaan lukien Pestuumarkkinat, joiden ohjelma koostuu useista esiintymisistä ja lavaohjelmista.

Tapahtumia tarjottiin kaikenikäisille, ja yhteistyöhankkeet toivat myös maksuttomia esityksiä Rautalammille – esimerkiksi Kulttuuri Itää -hankkeen *Tilkku ja Täkki* -esitys sekä Tulikollektiivin esitys Pestuumarkkinoilla.

RAUTALAMMIN TAPAHTUMAT 2025

Kunta järjestäjänä, mahdollistajana ja mukana. Näyttely, Luento, keskusteluilta, teatteri, urheilu, musiikki, runous/ kirjallisuus, muu kulttuur tai juhla kulttuuritoimen järjestämät näyttelyt ja tapahtumat

1	tammikuu	Emmi-Riikka Vartiaisen taidenäyttely Nox Magica – maalaus- ja kuvataidetta	
2	14.1.	<u>Sotekapina – aluevaalipaneeli 14.1.2025 klo 18</u> , mukana Tarinateatteri SisäValo	40
3	22.1	Uusien asukkaiden ilta	8
4	Helmikuu	Anja Jääskeläisen näyttely Paloja ja sanoja	
5	6.2.	KaleVauva.fi esiintyi Matti Lohen koululla	ala- ja yläluokat
6	10.2.	Yhdistystenilta	16
7	26.2.	Kalikkakasa Sarjakuvajuhlat ala- ja yläkouluisille	120
8	27.2.	Kunnanjohtajan kyselytunti tuulivoimasta	50
9	15.3.	Teatteri Sujo esitti ”Keuhkot”-näytelmän	15

10	maaliskuu	Kalikkakasa sarjakuvanäyttely	
11	27.3.	Talvivedot Wanha Ratsastuskeskus	
12	24.4.	Yhteisen talkoopäivän suunnittelu	
13	25.4	Avoin vapaa-ajantoimikunta vastaan kokous	
14	25-4-3.5.	Satulateatterin esitykset	
15	27.4.	Kansallisen veteraanipäivän Sisä-Savon alueen juhla	
16	7.5.	Kunnanjohtajan kyselytunti Nesteellä	
17	9.5. -16.5.	Näyttely: Juhlivat seurat kuvina -ennen ja nyt	
18	9.-10.5.	Kevät-Miikkulan praasniekka	
19	12.-23.5.	Metsäeskareiden kevätinäyttely	
20	17.5.	Koko kylän talkoopäivä	
21	25.5.	Sinua, sinua ainoastaan iskelmäkonsertti	sponsaus
22	28.5.	Tango del Norte -konsertti kirjaston kivijalka	
23	2.6.-30.6.	Sirpa Kemppaisen ja Ritva Purasen Väriduetto-näyttely	
24	3.6.	Kuntalaisilta strategiasta	
25	11.6.	Pestuumarkkina esittely ja suunnittelu	
26	23.6.-29.6	Runon ja laulun Rautalamppi mukana tapahtumassa esim, Teatteri Tie Adalminan helmi (35)	2250
27	28.6.	Kesätreffit	350
28	28.6.	JiiPee Jetsun konsertti	150
29	1.7.-31.7	Markku Kettulan valokuvanäyttely Jäätä ja Jäkälää	
30	3.7.	Iltatori	
31	10.7.	Iltatori	
32	17.7.	Iltatori & Ehtoon iltamat Mikko Alatalo – vieraita Finnskogista	
33	24.7.	Iltatori	
34	31.7.	Iltatori	
35	4.8.-31.8	Petra Kultalahden näyttely Seurauksia	
36	9.8.	Tilkku ja Täkki – tylsyyden tuolla puolen Finnskogin leikkipuisto	25
37	27.8	Kulttuuriluotsikoulutus	
38	1.-30.9.	MIN k.z. näyttely "A NEGLECTed WALLET	
39	9.9.	Kyläkävely sienimaastoissa	
40	13.-14.9.	Rautalammin pestuumarkkinat – useita tapahtumia	ohjelma lavalla
41	13.9.	Kuuma Kollektiivi Tulikarkelot	45
42	30.9.	Tule tapaamaan OmaSavo -lähettiläitä	
43	30.9.	Yhdistysten ilta	12
44	5.-12.10	Vanhusten viikko – ohjelman koonti	
45	3.-28.11.	Oili Marski Värityskuvia -näyttely	
46	3.11.	Seeli Toivion konsertit koulu-palvelukoti-	kolme

		kirjaston kivijalka	tapahtumaa
47	16.11.	Marita Närhi -konsertti	63
48	29.11.2025	Joulukauden avajaiset	
49		Koko kylän joulukalenteri - organisointi	
50	2.12-12.2.	Topi Ek tatuointinäyttely Itse tehty elämä	
51	6.12.	Itsenäisyyspäivän juhla	75
52	11.12.	Kuopion taidelukion Lumit esitys Suonenjoella yläkoululaisille	100
53	31.12.	Koko kylän Uudenvuodenaaton tapahtuma kaikille	200

Joulukuu 2025

	Talousarvio 2025	TA muutos 2025	TA + TA muutos	Toteuma 01-12/2025	Ylitys/alitus	Toteuma-%	Tilinpäätös 2024	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Myyntituotot	1 700	0	1 700	2 503	-803	147 %	1 071	2 503
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0 %	975	0
TOIMINTATUOTOT	1 700	0	1 700	2 503	-803	147 %	2 046	2 503
Henkilöstökulut	-31 368	0	-31 368	-28 487	-2 881	91 %	-28 440	-28 487
Palvelujen ostot	-20 245	0	-20 245	-25 912	5 667	128 %	-21 487	-25 912
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 330	0	-3 330	-4 476	1 146	134 %	-3 732	-4 476
Avustukset	-1 750	0	-1 750	-1 400	-350	80 %	-2 205	-1 400
Muut toimintakulut	-7 098	0	-7 098	-4 592	-2 506	65 %	-3 374	-4 592
TOIMINTAKULUT	-63 791	0	-63 791	-64 868	1 077	102 %	-59 237	-64 868
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-62 091	0	-62 091	-62 365	274	100 %	-57 191	-62 365
VUOSIKATE	-62 091	0	-62 091	-62 365	274	100 %	-57 191	-62 365
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	-3 768	3 768	0 %	0	-3 768
TILIKAUDEN TULOS	-62 091	0	-62 091	-66 133	4 041	107 %	-57 191	-66 133
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-62 091	0	-62 091	-66 133	4 041	107 %	-57 191	-66 133